

Joan M Pujals i Vallvé

Muntanyola: un poeta de banderes blanques

Ramon Muntanyola a la Vall del Corb, anys 40. Fotografia: Arxiu Històric de Tarragona. A la pàgina dreta: dibuix al pastel d'Enric Adserà Ribà (2017)

Ramon Muntanyola i Llorac (L'Espluga de Francolí, 1917-Salou, 1973), poeta i eclesiàstic, mantingué durant la postguerra una actitud crítica i de defensa de la llengua i la cultura catalanes que li ocasionà maldecaps i persecucions.

Publicà *La Veu de la Parròquia*, el primer full escrit íntegrament en català després de la guerra, i la revista *Ressò*, precedent de *Serra d'Or*, que fou estesa per tot Catalunya i que fou suprimida governativament. La seva actitud atragué la simpatia dels intel·lectuals postergats, que li oferiren el Calze de Catalunya amb la inscripció "El tinc alt per Catalunya/ i per tots els catalans", manllevada a

Ventura Gassol. Poeta popular i amb rigor formal, publicà *Ànima endins*, *Infants, ocells i nades*, *Romiatge per la terra*, *Eixàrcia* i, pòstumament, *Antífones* i *Llocs i focs*. El 1998 s'aplegà la seva *Obra poètica*. Fou proclamat mestre en gai saber, pòstumament, a Mèxic (1973). I és autor, entre d'altres obres, de l'extensa biografia *Vidal i Barraquer, cardenal de la pau*.

L'obra poètica de Muntanyola és una il·lustració literària i vital de l'itinerari del catalanisme cristià, des de la persecució dramàtica de finals del trenta fins al seu pes decisiu en l'antifranquisme i en la configuració de la Catalunya d'avui. És també, en la millor tradició verdagueriana, una expressió fresca i amable de la religiositat popular. I, sobretot, és també un dels retrats més precisos i brillants de molts llocs de la nostra geografia. A "Poble nevat", per exemple, es fon l'hivern amb el paisatge en un bell cant que, a voltes, recorda Joan Salvat-Papasseit: "i el cim del campanar/ diríeu que és una llança./ (De tant com brilla la neu/ apar que sigui de plata)". Aquesta estrofa no els suggereix aquell vers de l'inici d'*El poema de la rosa als llavis*: "Quina grua el meu estel, / quin estel la meva grua/ - de tant com brilla en el cel/ sembla una donzella nua". Recordem, dit sigui de pas, que Papasseit és un altre gran poeta de la tremolor i la pietat, de la tendresa i el goig de l'esperança. Poeta, com Muntanyola, de banderes blanques. A partir d'aquest punt, la terra esdevé la pròpia terra: l'Espluga de Francolí, Poblet, Montblanc, Tarragona... esdevenen la petita pàtria d'una pàtria més gran: la de la llengua catalana. València, les Illes, el Rosselló apareixen en una evocació de paisatges, arquitectures, motius històrics i religiosos. Perquè Muntanyola crea a consciència tota una cartografia poètica de temples i ermites, de devocions marianes, així com també de símbols patriòtics.

Mossèn Ramon Muntanyola va trobar sovint en la poesia el millor camí d'expressió del seu pregon sentiment religiós i la seva fermesa com a catalanista. Un poeta, al capdavant, de gran domini del vers que ens ha llegat una obra bella i entenedora, i en la qual trobem aquell alè de llum i llibertat que té tota poesia veritable. ■

